

Documentatie: procedure Versie: 6	Bedrijfsproces: primair
Vaststellingsdatum: 3 ^e kwartaal 2021 Evaluatiedatum: 3 ^e kwartaal 2024	Proces: intra- en extramurale zorg Proceseigenaar: 1 ^e geneeskundige
Onderwerp: Hygiëne - persoonlijke hygiëne medewerkers	

1.1 DOEL/PRESTATIE:

Infectiepreventie, het voorkomen van overdracht van micro-organismen door het nemen van algemene voorzorgsmaatregelen.

1.2 TOEPASSINGSGEBIED (INCLUSIEF UITSLUITINGEN)

- Medewerkers van Florence die werken in de zorgverlening of met voedsel(bereiding) werken. Dit geldt eveneens voor vrijwilligers die maaltijden bereiden en/of cliëntencontact hebben.

2. VERANTWOORDELIJKE:

Managers zorg (intramuraal) en managers thuiszorg

3. CONTEXT/DEFINITIES:

Op en in de huid komen veel bacteriën voor (de "huidflora"), die – evenals grote hoeveelheden bacteriën in de darmen – vaak een beschermende rol spelen bij de mens. Bij dagelijkse handelingen worden de handen echter vaak besmet met bacteriën en virussen, die ziekte kunnen veroorzaken (bijvoorbeeld na het verzorgen van een cliënt die braakt en diarree heeft kunnen ziekmakende virussen op de handen komen). Een goede handhygiëne is daarom van levensbelang.

De richtlijnen m.b.t. hygiëne moeten worden opgevolgd door alle medewerkers die betrokken zijn bij de directe (of indirecte) zorg van cliënten en bij alle handelingen rond de voeding. Indien relevant worden extra hygiëne maatregelen m.b.t. omgaan met voeding beschreven.

4. WERKWIJZE:

- 4.1 Een goede handhygiëne
- 4.2 Handschoenen dragen
- 4.3 Kleding, schoenen en beschermende kleding
- 4.4 Mobiele communicatiemiddelen
- 4.5 Voorkom overdracht infecties
- 4.6 Prikaccidenten

4.1 Een goede handhygiëne

Wat houdt een "goede handhygiëne" in? Het antwoord luidt natuurlijk: schone handen, elke keer als je handelingen doet voor/na de verzorging van cliënten of bij de bereiding van voeding.

Schone handen zijn handen die goed gereinigd of gedesinfecteerd zijn, maar ook:

- Zonder (nagelriem)ontstekingen
- Zonder geïnfecteerd eczeem
- Met schone, gladde nagels (géén kunstnagels en géén nagellak)
- Geen ringen, armbanden, horloges e.d.

De wijze waarop de handen gereinigd moeten worden is in de [instructie handen wassen en desinfecteren](#) terug te vinden.

Wanneer toepassen handhygiëne

Pas handhygiëne toe op de volgende vijf momenten bij cliëntgebonden werkzaamheden:

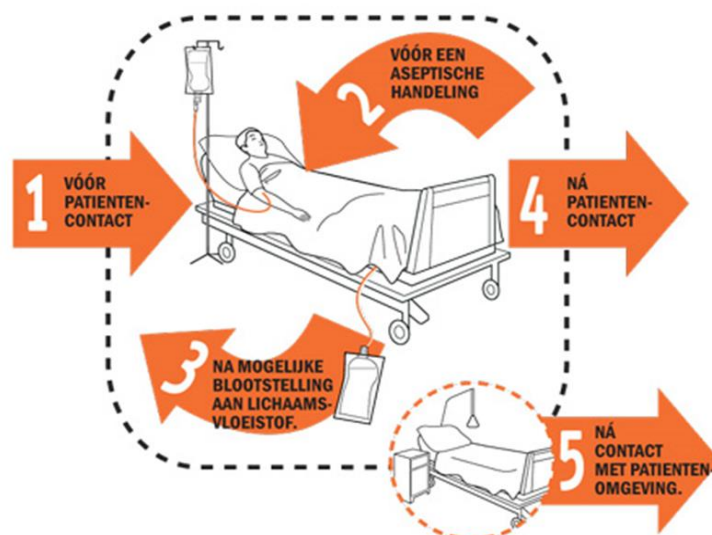
Documentatie: procedure
 Versie: 6

Bedrijfsproces: primair

Vaststellingsdatum: 3^e kwartaal 2021
 Evaluatiedatum: 3^e kwartaal 2024

Proces: intra- en extramurale zorg
 Proceseigenaar: 1^e geneeskundige

Onderwerp: **Hygiëne - persoonlijke hygiëne medewerkers**

1. Voor cliëntencontact - Op het moment dat je de cliënt benadert voordat je hem of haar aanraakt.
Uitzondering: Dit handhygiënemoment is niet nodig als je al handhygiëne hebt toegepast na beëindiging van handcontact met de vorige cliënt en geen contact hebt gehad met de omgeving;
2. Voor schone- en aseptische handelingen - Direct voorafgaand aan het uitvoeren van een schone- of aseptische handeling;
3. Na mogelijk handcontact met lichaamsvloeistoffen - Direct na mogelijk contact met lichaamsvloeistoffen en na het uittrekken van handschoenen;
4. Na handcontact met de cliënt - Na ieder handcontact met een cliënt en op het moment dat u de cliënt verlaat;
5. Na handcontact met de directe omgeving van de cliënt - Na ieder handcontact met de directe omgeving van de cliënt ook als u geen handcontact met de cliënt gehad heeft.

(Bron: WHO- World Health Organization)

4.2 Handschoenen dragen

Waarom handschoenen dragen?

In bloed en andere lichaamsmaterialen, evenals op bevuilde voorwerpen e.d., kunnen (veel) ziekteverwekkende virussen en bacteriën voorkomen. Om overdracht te voorkomen wordt het dragen van handschoenen voorgeschreven wanneer (mogelijk) contact kan zijn met;

- Bloed
- Overige lichaamsvloeistoffen
- Slijmvliezen
- Niet-intacte huid
- Bevuild materiaal

Wanneer handschoenen dragen?

- Bij mogelijk bloedcontact (ook bij scheren met een mesje);
- Contact met bevuild materiaal (zoals afval);
- Bij het ondersteunen van cliënten bij de toiletgang;

Documentatie: procedure Versie: 6	Bedrijfsproces: primair
Vaststellingsdatum: 3 ^e kwartaal 2021 Evaluatiedatum: 3 ^e kwartaal 2024	Proces: intra- en extramurale zorg Proceseigenaar: 1 ^e geneeskundige
Onderwerp: Hygiëne - persoonlijke hygiëne medewerkers	

- Bij het verwijderen van verband, het reinigen van een wond en wassen van een cliënt met een open wond;
- Bij handelingen zoals wassen, (bed)verschonen e.d., waarbij de handen van de verzorgende in contact met ontlasting e.d. kunnen komen;
- Bij het verzorgen van sondes, uitzuigen van neus-keelholte, gebit in of uitdoen, het legen van een katheterzak en zalven bij niet intacte huid;
- Bij de verzorging van cliënten met bepaalde infectieuze ziektebeelden (o.a. MRSA, schurft);
- Bij voedselbereiding, voedsel zo min mogelijk met de handen aanraken. Gebruik hiervoor werkmateriaal of eenmalige handschoenen.

Welke soort handschoenen dragen?

- Bij voorkeur non-latex handschoenen gebruiken i.v.m. allergische reacties op latex. Bij voorkeur vinyl of nitril handschoenen gebruiken.
- Handschoenen moeten steriel zijn bij invasieve handelingen, zoals het inbrengen van een katheter, ter bescherming van de cliënt.
- Er worden in de zorg voornamelijk niet-steriele handschoenen gedragen, omdat het doel vooral is om de kans op besmettingen te voorkomen.

Vóór het aantrekken van handschoenen en na het uittrekken van handschoenen altijd de handen desinfecteren.

4.3 Kleding, schoenen en beschermende kleding

Noodzakelijke beschermende kleding in de zorg of werkkleding wordt verstrekt door de werkgever. Bij voorkeur wordt in de zorg gewerkt met een jasje, dat op 60 °C gewassen wordt.

Wordt eigen kleding gedragen bij verzorgende handelingen, dan gelden de volgende eisen:

- Kleding heeft korte mouwen.
- Moet schoon en goed te reinigen zijn (minimaal 40°C). Indien kleding op 40 graden gewassen wordt moet dit hierna in de droger gedroogd worden en vervolgens heet gestreken.
- Kleding moet elke dag verschoond worden.

Schoenen

Vanuit de richtlijnen omtrent infectiepreventie worden geen specifieke eisen aan de soort schoenen gesteld. Met het oog op hygiëne;

- Draag schoon schoeisel van goed te reinigen materiaal.
- Reinig schoeisel met zichtbare verontreiniging direct.

NB: schoeisel met een bovenkant van stevig materiaal beperkt de mogelijkheid dat een (scherp) voorwerp per ongeluk het schoeisel en de huid kan doorboren (Arbo- medewerkersveiligheid).

Beschermende kleding (PBM)

- Bij werkzaamheden die kans op bevuilding (besmetting) geven, zoals bij toiletgang, wordt een plastic schort gedragen per cliënt of handeling.
- Bij wondverzorging of katheter inbrengen/ verzorgen wordt altijd een schoon plastic schort gedragen.

Documentatie: procedure Versie: 6	Bedrijfsproces: primair
Vaststellingsdatum: 3 ^e kwartaal 2021 Evaluatiedatum: 3 ^e kwartaal 2024	Proces: intra- en extramurale zorg Proceseigenaar: 1 ^e geneeskundige
Onderwerp: Hygiëne - persoonlijke hygiëne medewerkers	

- Bij wassen of douchen wordt een plastic schort gedragen en per cliënt moet dit gewisseld worden en evt. klompen of overschoentjes dragen.
- Mondneusmaskers/(beschermende bril worden alleen gedragen op voorschrift van de arts, bij cliënten met een overdraagbare infectieziekte is altijd overleg nodig met de behandelend arts.

Kleding bij voedselbereiding

Werkkleding moet aangepast zijn aan de te verrichten werkzaamheden en alleen op de werkplek gedragen worden. In afdelingskeukens of in woonvormen dient er minimaal een plastic schort te worden gedragen. Tijdens het bereiden en portioneren van voeding in grote hoeveelheden dient een hoofdbedekking gedragen te worden.

4.4 Mobiele communicatiemiddelen

Gebruik bij voorkeur geen mobiel communicatiemiddel (telefoon en/of tablet) tijdens het uitvoeren van cliëntgebonden werkzaamheden (verlenen van zorg). Indien dit wel noodzakelijk is, pas dan handhygiëne toe voor en na het gebruik van het mobiele communicatiemiddel. Het gebruik van mobiele communicatiemiddelen tijdens werkzaamheden moet worden gezien als het beëindigen van en het opnieuw aangaan van handcontact met de cliënt.

De telefoon of tablet kan goed schoon gemaakt worden met desinfecterende wegwerpdoekjes. Na het schoonmaken de handen weer goed wassen of desinfecteren.

Telefoons en tablets na elke dienst goed reinigen met desinfecterende wegwerpdoekjes. Er kan ook een (schone) droge of licht vochtige microvezeldoek gebruikt worden, zonder schoonmaakmiddel of desinfectiemiddel.

4.5 Voorkom overdracht infecties

Melding infecties bij medewerker

Infecties die gemeld moeten worden bij de manager voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden:

- (pussende) ontstekingen van de huid, oog, oor, nagelriem of nagelbed
- steenpuisten
- blaasjes
- diarree en/of braken gedurende $\geq$ 24 uur
- geelzucht
- huiduitslag, blaasjes, bultjes of andere huidaandoeningen
- Influenza-achtig ziektebeeld (de griep)
- Corona-achtig ziektebeeld (SARS-CoV-2)

Ook is melding nodig als men contact heeft gehad met mensen met besmettelijke (kinder)ziekten (zoals waterpokken) of als men zelf een dergelijke ziekte heeft.

De manager geeft adviezen (bijvoorbeeld extra aandacht voor handhygiëne) en heeft eventueel contact met een deskundige (bijvoorbeeld de bedrijfsarts of deskundige infectiepreventie).

Documentatie: procedure
Versie: 6

Bedrijfsproces: primair

Vaststellingsdatum: 3^e kwartaal 2021
Evaluatiedatum: 3^e kwartaal 2024

Proces: intra- en extramurale zorg
Proceseigenaar: 1^e geneeskundige

Onderwerp: **Hygiëne - persoonlijke hygiëne medewerkers**

MRSA en opname in een buitenlands ziekenhuis

Pussende ontstekingen worden meestal veroorzaakt door de bacteriesoort Staphylococcus aureus, die zo nodig goed kan worden bestreden met antibiotica. Helaas zijn er echter Staphylococcus aureus stammen, die resistent zijn geworden tegen (veel soorten) antibiotica, waardoor de bestrijding veel moeilijker wordt. Deze stammen worden MRSA (Meticilline-Resistente-Staphylococcus Aureus) genoemd en komen zowel in buitenlandse als binnenlandse zorginstellingen voor.

Ten opzichte van het buitenland komt de MRSA in Nederland minder vaak voor, maar dit kan alleen omdat er extra voorzorgsmaatregelen worden genomen. Elke werknemer die in het buitenland in een ziekenhuis heeft gewerkt (of aldaar als patiënt verbleef), moet dit direct bij terugkomst in Nederland melden bij de eigen leidinggevende. Het is belangrijk dat de medewerker voordat deze weer gaat werken eerst gecontroleerd wordt op MRSA. Een deskundige (Arbo- of bedrijfsarts) dient te worden geraadpleegd om te bepalen welke vervolgstappen genomen dienen te worden.

4.6 Prikaccidenten

Er is een apart Florence protocol voor prikaccidenten, met als titel [Prik-, snij-, bijt- en spatincidenten](#) (dit is terug te vinden op intranet onder Organisatie / Ondersteunende diensten/ Arbo / Beleid en procedures).

Voorkom een prikaccident

- Gebruik veiligheidsnaalden
- Leg gebruikte naalden of mesjes nooit 'even opzij'
- Steek gebruikte naalden nooit in het een hoesje terug
- Gooi alle gebruikte scherpe voorwerpen direct na gebruik in een naaldencontainer
- Gebruik naaldencontainers volgens de [Richtlijn Hoe gebruik je de naaldencontainer?](#)

5. REFERENTIE/BRONNEN:

HACCP Protocol
Persoonlijke hygiëne cliënten
WIP richtlijn Persoonlijke hygiëne (VVK februari 2016)

6. REGISTRATIES: -

7. VERWIJZING NAAR DE NORM: HKZ VVT 2015 – 1.3